

OYSTER PERPETUAL
YACHT-MASTER 40

ROLEX

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 20. júlí 2016

29. tölublað | 10. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

Hálandishagkerfið veltir milljörðum

Íslensk ferðaþjónustufyrirtæki þéna nú milljarða á ári af útvistarferðum um hálandið. Áhugi fólks hefur margfaldast. Ekki eru þó allir á því að komið sé að þolmörkum. » 4

FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

» 2

Á niðurleið

Gengi evru gagnvart krónu hefur ekki verið lægra í tæp átta ár.

» 5

Tækifæri á Íslandi

Sérfræðingur telur einstakt tækifæri í baráttu gegn skattaskjöllum á Íslandi.

» 5

Wall Street í vanda

Afkoma fjárfestinga-banka versnar milli ára.

» 6

Ögn við heimsfrið

Lars Christensen óttast aukna verndartolla.

» 8

Efnisveita í vanda

Stjórnarmaðurinn segir Netflix glíma við tilvistarkreppu.

Á LEIÐ TIL ÚTLANDA?

Velkomin í verslun okkar á fríhafnarsvæðinu í Leifsstöð

Sjónmælingar (tímabantanir):

Optical Studio í Leifsstöð, 4250500
Optical Studio í Smáralind, 5288500
Optical Studio í Keflavík, 4213811

Optical Studio

SMÁRALIND • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

SKJÓÐAN

Algerlega hafið yfir vafa?

MANNRETTINDADÓMSTÓLL Evrópu (MDE) hefur spurt íslenska ríkið áleitinn spurninga vegna kærur þeirra, sem voru dæmdir til fangelsisvistar í Al Thani-málinu. Spurningar dómstólsins eru meitlaðar og gefa til kynna að meiri líkur en minni séu til þess að kæra hinna dæmdu verði tekin til efnislegrar meðferðar.

MDE ER EKKI áfrýjunardómstóll. Dómur frá honum breytir ekki dómi landsdómstóls eða fullnustu refsingar. MDE fer yfir málsmeðferð og metur hvort mannréttindi hafi verið brotin á mönnum við rannsókn máls og réttarhöld.

SÉRSTAKA ATHYGLI vekur að MDE spyr um mögulegt vanhæfi Árna Kolbeinssonar hæstaréttardómara. Eiginkona Árna var varaformaður Fjármálaeftirlitsins, sem kærði Al Thani-málið til lögreglu. Sonur hans var lykilstarfsmaður slitastjórnar Kaupþings sem var talið tjónþoli í málinu og hafði því fjárhagslega hagsmuni af niðurstöðu málsins. Dóttir Árna var skrifstofustjóri í efnahags- og viðskiptaráðuneytinu, sem setti FME reglur og hafði frumkvæði að lagasetningu um FME auk þess sem hún var stjórnarformaður Tryggingasjóðs innstæðueigenda.

HVERNIG DATT dómaramum í hug að hann væri á einhvern hátt hæfur til að fjalla um og dæma í máli þar sem hans nánustu ættingjar áttu jafn ríkra hagsmuna að gæta? Hvernig hvarflaði það að forseta Hæstaréttar að slíkur dómari þyrfti ekki að vika sæti? Vanhæfið hreinlega óskrar

framan í fólk! Með vanhæfi dómara er ekki verið að ýja að því að hagsmunatengsl þurfi endilega að hafa áhrif á niðurstöðu mála heldur hefur MDE slegið því föstu í málum sem tengjast íslenskum dómstólum að ekki sé nóg að hagsmunatengsl hafi ekki haft áhrif á dómara heldur þurfi að vera algerlega hafið yfir vafa að slík tengsl gætu mögulega haft áhrif.

HÆSTIRÉTTUR ÓGILT héraðsdóm í Aurum-málinu á þeim forsendum að tengsl eins þriggja dómara, sem dæmdu málið í héraði, við sakborning í öðru máli hefðu valdið vanhæfi hans. Einnig taldi Hæstiréttur það stuðla að vanhæfi dómarsins í Aurum-málinu að hann gagnrýndi saksóknara málsins eftir að sýknudómur var fallinn vegna ummæla sem saksóknarinn lét falla eftir þann sýknudóm.

BERSÝNILEGA GERIR Hæstiréttur meiri kröfur til héraðsdómara í hrunmálum en hæstaréttardómara. Nema málið snúist alfarið um dómsniðurstöðu. Hæstiréttur taldi dómaramann sem sýknaði í hrunmáli vanhæfan vegna einhvers sem gerðist eftir að málið var flutt og dæmt en dómari sem hafði misst tvö félög í gjaldþrot vegna viðskipta við Kaupþing var talinn hæfur til að dæma stjórnendur þess banka í héraði, rétt eins og hæstaréttardómari fyrrnefndi.

NÚ HEFUR MDE krafði ríkið um skýringar á þessu. Því ber að fagna. Ríki sem ekki tryggir öllum þegnum sínum réttláta málsmeðferð er ekki réttarríki.

Á döfinni

Miðvikudagur 20. júlí

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Visitala byggingarkostnaðar fyrir ágúst 2016

ÞJÓÐSKRÁ ÍSLANDS

- Visitala leiguverðs á höfuðborgarsvæðinu

Fimmtudagur 21. júlí

ÖSSUR

- Uppgjör annars ársfjórðungs

Föstudagur 22. júlí

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Visitala framleiðsluverðs í júní 2016

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Visitala neysliverðs í júlí 2016

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Mánaðarleg launavísitala í júní 2016

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Greiðsluþjónunarsvísitala í ágúst 2016

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Visitala kaupmáttar launa í júní 2016

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Visitala lífeyrisskuldbindinga í júní 2016

Mánudagur 25. júlí

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Kjötframleiðsla í júní 2016

Þriðjudagur 26. júlí

ÞJÓÐSKRÁ ÍSLANDS

- Viðskipti með atvinnuhúsnæði

Miðvikudagur 27. júlí

HAGSTOFA ÍSLANDS

- Vinnumarkaður í júní 2016

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFLAG 365 miðlar ehf., Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík, sími 512 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 512 5000 | Fax 512 5301

Umsjón Jón Hákon Halldórsson jonhakon@365.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@markadurinn.is Veffang visir.is

Stór hluti utanríkisviðskipta Íslendinga er við ríki sem nota evru sem gjaldmiðil. NORDICPHOTOS/GETTY

Evran ekki verið ódýrari síðan 2008

Gengi evru gagnvart íslensku krónunni hefur ekki verið lægra síðan í september 2008. Forstjóri Icelandair Group gagnrýnir vaxtastefnu Seðlabankans. Sérfræðingur hjá Arion banka bendir á að sterkt gengi viðhaldi lagri verðbólgu.

Gengi evru gagnvart krónu hefur verið undir 135 síðustu þrjú daga og hefur ekki verið lægra síðan í september árið 2008, eða í tæp átta ár.

Erna Björg Svendsdóttir, sérfræðingur hjá Greiningardeild Arion banka, segir skýringuna helst vera þá að evran hafi lækkað vegna óróleika á evrópskum mörkuðum, meðal annars vegna þjóðar- atkvæðagreiðslunnar um úrsögn Breta úr ESB og tilraunar til valdaráns í Tyrklandi. Þá hafi krónan einfaldlega styrkst undanfarið af völdum gjaldeyrisinnflæðis vegna erlendra ferðamanna. Sem dæmi jókst erlend kortavelta um 40 prósent í júní frá sama mánuði í fyrra.

Erna segir áhrif af lækkuðum á gengi evrunnar meðal annars geta komið fram í utanríkisviðskiptum. Samkvæmt tölum Hagstofunnar var hlutdeild evru í vöruútflutningi 27 prósent á síðasta ári og 36 prósent í innflutningi. „Þannig að maður

getur líklega séð meiri innflutning frá evrulöndunum og svo getur þetta dregið úr útflutningi þegar evran veikist svona.“

Erna segir vandasamt að spá fyrir um framtíðina, en hún muni meðal annars ráðast af viðbrögðum Seðlabanka Íslands. Losun hafta gæti haft í för með sér ústreymi gjaldeyris sem myndi vega á móti styrkingu krónunnar. Þá sé spurning hvort Seðlabankinn muni grípa mikið inn í gjaldeyrismarkaðinn til þess að halda gengi krónunnar stöðugu gagnvart evrunni, eins og gert hefur verið hingað til. Erna bendir á að ef krónan heldur áfram að styrkjast haldist verðbólgan áfram í skefjum.

Björgólfur Jóhannsson stýrir stærsta ferðaþjónustufyrirtæki á Íslandi, Icelandair Group. Hann segist ekki vera farinn að sjá að gengisþróun hafi áhrif á komu ferðamanna til Íslands. „En það er hins vegar ljóst að svona getur haft

áhrif. Það er bara þannig.“ Það sé töluvert dýrara að koma hingað, einkum fyrir Breta. „En síðan er gengi krónunnar orðið áhyggjuefni fyrir útflutningsvegna,“ segir Björgólfur. Það sé umhugsunarefni hvort Seðlabankinn ætli að halda áfram hávaxtastefnu sinni með innflæði peninga sem útflutningsatvinnuvegirinn finni fyrir. „Þetta kemur einhvers staðar niður, hvort sem það er útgerð, ferðamennska eða hvað annað.“

Björgólfur segir ekki útilokað að fyrirtæki þurfi að bregðast við þróun á gjaldeyrisörkuðum með breyttri markaðssetningu. „Það getur alveg komið til þess en það er svoltið snemma að segja til um það,“ segir hann. Enn sé verið að vinna úr málum tengdum Brexit. Það liggja þó fyrir að Bretland sé stór markaður, bæði fyrir ferðaþjónustu og sjávarútveginn. jonhakon@frettbladid.is

Vikan sem leið

43%
minni velta

Frá því að ljóst var að Bretland myndi yfirgefa Evrópusambandið hefur velta í sölu lúxusheimila í London dregist saman um tæplega helming. Á fyrstu tólf virkum dögum eftir að niðurstaða Brexit-kosninganna lá fyrir hafði velta með sölu dýrustu eignanna í London dregist saman um 43 prósent, samanborið við sama tímabil árið áður.

16%
lækkun

Gengi hlutabréfa í streymiþjónustunni Netflix lækkaði um allt að 16 prósent í viðskiptum eftir lokun markaða á mánudag eftir að uppgjör annars ársfjórðungs var kynnt. Í uppgjörinu kom fram að Netflix bætti einungis við sig 1,7 milljónum notenda á fjórðungnum, sem er helmingi minna en á sama tímabili fyrir ári. Fjárfestar óttast þróunina.

21%
aukning

Oliunotkun á Íslandi mun aukast um 21 prósent fram til ársins 2050 samkvæmt nýrri eldsneytisspá Orkustofnunar. Samkvæmt spánni mun oliunotkun vegna millilandaflutninga aukast um 143 prósent fram til 2050 en innanlandsnotkun dragast saman um 40 prósent. Spáin byggir á því að ferðamönnum haldi áfram að fjölga og þar með aukist oliunotkun.

SMIÐIR - VERKAMENN - MÚRARAR

ERUM MEÐ VANA SMIÐI,
VERKAMENN, MÚRARAR OG PÍPARA
SEM ERU KLÁRIR Í MIKLA VINNU.

HANDAFL EHF s. 777 2 333

SIGURVEGARI ÁRSINS ALLS STAÐAR. NÁNAST.

Verðlaunin eru orðin svo mörg að við höfum ekki lengur tölu á þeim.

Nýr Volvo XC90 frá 10.590.000 kr.

Komdu í Brimborg og reynsluaktu bíl ársins 2016 á Íslandi

Made By Sweden | volvocars.is

Gönguhópur á leið um Hvanngil við Skaftá. Uxatinda má sjá í baksýn. Margfalt fleiri ferðast nú um hálendið fótgangandi en áður og tekjur ferðaskipuleggjenda aukast samhlíða því. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

Tekjur af útivist fimmfaldast á áratug

Milljarðavelta er af göngu- og fjallaferðum hjá ferðaðþjónustufyrirtækjum hér á landi. Áhugi innlendra og erlendra aðila eykst sífellt. Framkvæmdastjóri FÍ segir innviði á vinsælustu gönguleiðunum titra. Styrmir Þór Bragason segir þó mun fleiri komast Laugavegin.

Ingvar Haraldsson
ingvar@frettabladid.is

Ferðaskipuleggjendur hafa milljarða tekjur af göngu- og fjallaferðum hér á landi sem aukist hafa hratt síðustu ár. Eitt stærsta félagið sem sérhæfir sig í slíkum ferðum er Íslenskir fjallaleiðsögumenn sem velti 1,7 milljörðum króna á síðasta ári og hagnaðist um 36 milljónir króna. Fjöldmörg önnur fyrirtæki í greininni hafa hundraða milljóna tekjur af starfsemi á ári. Erfitt getur þó verið að meta nákvæmlega umfang geirans enda eru tekjur vegna gönguferða innanlands ekki sundurliðaðar sérstaklega í ársreikningum fyrirtækjanna. Auk þess fer fjöldi einstaklinga í fjalla- og gönguferðir á eigin vegum, eða með minni fyrirtækjum eða félagsamtökum.

Elin Sigurveig Sigurðardóttir, framkvæmdastjóri Íslenskra fjallaleiðsögumanna, segir vöxtinn hafa verið hvað hraðastan fyrstu ár ferðamannauppsveiflunnar eftir hrun. Nú hafi hægst á vextinum sem sé engu að síður á milli 14 og 17 prósent á ári. Yfir 95 prósent viðskiptavinanna séu erlendir ferðamenn.

Fjöldi starfsfólks á fjöllum

Páll Guðmundsson, framkvæmdastjóri Ferðafélags Íslands, kannast vel við aukinn áhuga á gönguferðum. Bókunum í þeim fjórutíu skálum sem Ferðafélagið rekur á hálendinu hafi fjölgað um tuttugu prósent á ári

síðustu þrjú ár. Aukningin sé mest hjá erlendum ferðamönnum. „Við verðum klárlega vör við þetta í okkar starfi. Sérstaklega á þeim göngu- og fjallaferðum sem við höfum byggt upp og á þeim skálasvæðum sem við rekum. Þar er orðin miklu meiri umferð.“

Páll nefnir sem dæmi að fyrir áratug hafi tekjur félagsins verið undir 100 milljónum króna á ári en nálgist nú 500 milljónir króna á ári. Þar af komi um 60 prósent af tekjunum af útleigu skálanna á hálendinu, um 20 prósent af skipulögðum gönguferðum og um 20 prósent í gegnum árgjöld meðlima Ferðafélagsins.

Atta starfsmenn starfi í Ferðafélaginu allt árið en yfir sumarið séu starfsmennirnir orðnir hátt í hundrað með fararstjórum og skálavörðum, þó sú vinna sé að hluta í sjálfbodastarfi. Í félaginu, sem er áhugamannafélag, starfi auk þess 14 deildir um land allt. Hjá Íslenskum fjallaleiðsögumönnum voru um 200 manns á launaskrá um síðustu mánaðamót auk verkataka, að sögn Elinar.

Milljarðavelta ferðaðþjónustunnar

Ferðakompaníið ehf., sem býður upp á fjölda gönguferða með leiðsögumönnum auk jeppa-, vélsleða- og mótörhjólaferða um hálendið, velti 1,3 milljörðum króna árið 2014, en fyrirtækið hefur ekki skilað ársreikningi fyrir síðasta ár. Hagnaður fyrirtækisins nam 41 milljón króna.

Þá eru tekjur Arctic Adventures um tveir milljarðar króna á ári, að sögn Jón Þór Gunnarsson, framkvæmdastjóra Straumhvarfa, móðurfélags Arctic Adventures. Félagið býður

upp á ýmiss konar ævintýraferðir, auk gönguferða, til að mynda hestaferðir, vélsleðaferðir og rútuferðir á vinsæla ferðamannastaði. Hagnaður fyrirtækisins nam rúmlega 28 milljónum króna árið 2014. Styrmir Þór Bragason, framkvæmdastjóri hjá Arctic Adventures, segir ljóst að veltan af gönguferðum nemi hundruðum milljónum hjá fyrirtækinu. Trek ehf., sem nú er í eigu sömu aðila og Arctic Adventures og sérhæfir sig alfarið í gönguferðum velti 111 milljónum árið 2014 og skilaði 15 milljóna króna hagnaði.

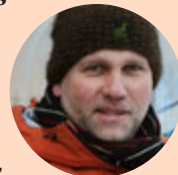
Áhugamannafélagið Útivist veltir um 80 milljónum króna á ári. Riflega helmingurinn er tilkominn vegna sjö skála sem fyrirtækið rekur á hálendinu að sögn Skúla H. Skúla-sonar, framkvæmdastjóra félagsins. Hins vegar sé megnið af starfi Útivistar unnið í sjálfbodaliðastarfi, til að mynda vinna við leiðsögn og viðhald á skálum að sögn Skúla. „Það sem við sjáum mesta vöxtinn í eru bókanir ferðaskrifstofa, bæði innlendra og erlendra,“ segir hann.

Hafa áhyggjur af fjöldanum

Elin segir það ákveðið áhyggjuefni hve mikil umferðin um Laugavegin og aðrar vinsælar gönguleiðir sé orðin. „Skálarinn taka bara ákveðinn fjölda en svo eru í rauninni engin takmörk fyrir því hvað hægt er að tjalda. Það getur hver sem er lagt af stað hvenær sem er. Það er rosalega erfitt að hafa eitthvað eftirlit eða einhver mörk eins og er. Óneitanlega breytist upplifunin svaklega þegar svona fjöldi er á ferð. Það er alveg við því

Þarna eru mjög brýn verkefni sem snúa að mjög einföldum atriðum eins og salernismálum, bilastæðum, merkingum, upplýsingagjöf, landvörslu og stýringu ferðamanna.

Páll Guðmundsson, framkvæmdastjóri Ferðafélags Íslands

Þessi fyrirtæki hafa hag af því að passa upp á að náttúrunni verði skilað í því ástandi sem komið er að henni í.

Styrmir Þór Bragason, framkvæmdastjóri hjá Arctic Adventures

búið að náttúran verði fyrir hnjaski.“ Undir þetta tekur Páll. „Við erum farin að sjá verulega stóra hópa og mikla umferð og finna hvernig innviðirnir á stærstu dögnum titra af álagi.“

Páll segir ýmis vandamál þessu tengd sem sé orðið mjög aðkallandi að leysa. „Þarna eru mjög brýn verkefni sem snúa að mjög einföldum atriðum eins og salernismálum, bila-

stæðum, merkingum, upplýsingagjöf, landvörslu og stýringu ferðamanna.“

Elin segir hins vegar lausnina sem fylgi hinum mikla fjölda ekki endilega í sjónmáli. „Það er ekkert einfalt að setja einhver fjöldahöft.“

Þá sé hún hugsi yfir slysum sem greint hafi verið frá á ferðamönnum á leið um landið. „Maður er oft andvarpandi, ef svo má segja. Slys á fólki eru æði oft þegar fólk er á eigin vegum og fer af stað án þess að vera búin að kynna sér aðstæður nógu vel.“

Segir skipulag lausnina

Styrmir tekur ekki undir að fjöldi ferðamanna á Laugaveginum og öðrum vinsælum gönguleiðum sé orðinn of mikill. Til að mynda sé áætlað að um 800 þúsund manns fari gullna hringinn á ári hverju en samkvæmt tölum Ferðafélagsins fari um tíu þúsund manns Laugavegin á ári. Því sé vel hægt að koma fleirum þá leið sé skipulag í lagi.

Styrmir bendir á að við vinsælustu gönguleið heims, Machu Picchu, gangi allir í eina átt. Mikil framför væri bara genginn í eina átt. „Þar af leiðandi væri fólk ekki að mætast og stígar og gönguleiðir væru ekki að breikka.“

Við Machu Picchu fari ferðir af stað á sjö mínútna fresti og enginn gangi leiðina án viðurkennds leiðsögumanns. „Með því er verið að gæta að því að öryggi og umgengni sé til fyrirmyndar. Vegna þess að þessi fyrirtæki hafa hag af því að passa upp á að náttúrunni verði skilað í því ástandi sem komið er að henni í.“

Of auðvelt fyrir þá ríku að forðast skatta

Hagfræðingurinn dr. James S. Henry segir einn stærsta áfangann í baráttunni við skattsvik og skattaskjól vera að hafa varpað ljósi á vandann. Hann segir það orðið of auðvelt fyrir ríkt fólk og fyrirtæki að forðast skatta. Þörf sé á alþjóðlegri nefnd til að vinna gegn skattsvikum og skattaskjólum. Ísland hafi einstakt tækifæri til að taka forystu í baráttunni og koma á umbótum og samtali við ríki heimsins.

Sæunn
Gísladóttir
saeunn@frettabladid.is

Þetta er að verða eins og í bar-senunni í Star Wars þar sem þú ert með alls kyns mismunandi glæpamenn, þeir eru ekki einungis að forðast skatta, heldur líka stunda ránræði, peningaþvætti eða eru fjármálasvikarar eins og voru á Íslandi fyrir hrún.

Panama-skjölín voru vendipunktur í umræðunni um skattaskjól og náðst hefur að byggja upp alþjóðlega hreyfingu til að geta varpað ljósi á vandamálið. Ísland hefur enga afsökun fyrir að grípa ekki tækifærið til að berjast gegn skattaskjólum. Ísland getur komist í fremstu röð ríkja sem greint hafa stærð vandans og lagt til tillögur að umbótum. Þetta er mat bandaríska hagfræðingsins dr. James S. Henry.

Henry er hér á landi, meðal annars til að funda með starfshópi fjármálaráðuneytisins, sem vinnur að því að leggja mat á umfang fjármagnstilfærslna og eignausýslu á aflandssvæðum. Hann heldur fyrirlestur um aflandseignir, alþjóðleg net skattaskjóra, skattsvik, peningaþvætti og ránræði (e. kleptocracy) og áhrif þess á efnahag þjóða í Háskóla Íslands á morgun.

Henry bendir á að tugir billjóna dollara liggi í skattaskjólum og að þetta hafi gríðarlega neikvæð áhrif á efnahag þjóða. Skattaskjól hafa verið vandamál í áratugi en aflandssvæðum hefur fjölgað úr fimmtán í 91 á síðustu 40 árum og fjöldi eigna sem liggja í skattaskjólum farið ört vaxandi. „Þetta er að verða eins og í bar-senunni í Star Wars þar sem þú ert með alls kyns mismunandi glæpamenn, þeir eru ekki einungis að forðast skatta, heldur líka að stunda ránræði, peningaþvætti eða eru fjármálasvikarar eins og á Íslandi fyrir hrún,“ segir hann.

„Panama-lekinn var sá stærsti í sögunni, en við höfum vitað um aflandsfélög í áratugi. Ég held að alvöru hneykslið sé að við höfum ekki gert neitt til að vinna gegn þessu,“ segir Henry. „Það eru alls kyns mismunandi vandamál, og það má fullyrða að um allan heim sé orðið allt of auðvelt fyrir mjög ríkt fólk og fyrirtæki að forðast skatta og lög með því að flytja eignir sínar í skattaskjól.“

Henry er ráðgjafi hjá Tax Justice Network og segir að einn stærsti áfangi síðustu ára hafi verið að ná að varpa ljósi á vandamálið og byggja upp alþjóðlega hreyfingu. „Almenningur er kominn með nóg af stórum bönkum og ríka fólkinu sem geymir peningana sína í skattaskjólum,“ segir hann.

Að mati Henrys fela næstu skrefin í baráttunni í sér að bæta opinberar upplýsingar. „Við viljum opinber gögn með skráningu eigenda fyrirtækja og sjóða. Við viljum sjálfvirk upplýsingaskipti milli skattayfirvalda. Þangað til að við getum tekið almennilega á vandanum legg ég einnig til að lagður verði eitt prósent skattur á nafnleind á fyrirtækjum og eignum í aflandsfélögum, þá er hægt að leggja þann pening í ríkissjóð, það væri auðvelt að koma því í kring.“ Hann bætir við að lönd þurfi einnig að hætta að keppast um að bjóða lægstu fyrirtækjaskattana.

Henry segir að erfitt virðist vera fyrir alþjóðastofnanir að takast á við vandann. „Ég hef spurt þá hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum af hverju þeir gera ekki neitt í þessu og fékk þau svör að það væri vegna þess að 80 af meðlimalöndum sjóðsins séu skattaskjól. Við þurfum alþjóðlega nefnd sem vinnur í því að finna út hvernig við tökum á alþjóðlega skattaskjólsvandamálinu.“

Eitt það mikilvægasta í baráttunni er einnig að taka á banka-geiranum að mati Henrys, en hann telur að bankarnir beri mikla ábyrgð á efnahagslegum vanda-

James S. Henry er hagfræðingur og lögfræðingur og starfaði sem rannsóknarblaðamaður. FRÉTTABLAÐID/HANNA

málum sem við höfum átt við að stríða. „Þeir hönnuðu skattaskjólsumhverfið og hjálpa þeim ríku að færa eignir til að forðast skatta.“

Sambandið milli bankageirans og aflandsstarfseminnar er rót vandans. Ég held að við munum ekki leysa þetta vandamál án þess

að taka á bönkunum. Skattaskjól eins og Cayman-eyjar gætu horfið á morgun, þá yrði bara skapað nýtt skattaskjól annars staðar. Ég tel að lönd þurfi að vinna saman til að setja þessum óábyrga alþjóðlega iðnaði reglur, koma í veg fyrir léleg útlán og óhóflega áhættusamar við-

skiptaákvæðanir, og það að bankar hjálpi fólki að fremja alla þessa fjármálaglæpi,“ segir Henry.

„Við verðum bara að halda áfram baráttunni, ég held að það sem þið eruð að gera á Íslandi til að skilja vandamálið sé mjög mikilvægt fyrir önnur lönd.“

Hagnaður á Wall Street dregst saman

Hagnaður fjögurra af fimm stærstu bönkum Bandaríkjanna dróst saman á öðrum ársfjórðungi 2016, samanborið við síðasta ár. Þetta er annar ársfjórðungurinn í röð sem hagnaðurinn dregst saman. Hagnaðurinn jókst milli ára hjá Goldman Sachs, hins vegar ber að hafa í huga að lögfræðikostnaður sem nam 1,45 milljörðum dollara á öðrum ársfjórðungi 2015 vó þungt við uppgjörið þá.

Í gær höfðu stærstu sex bankarnir, utan Morgan Stanley, kynnt uppgjör sitt. Hagnaður á hlut minnkaði hjá öllum milli ára, nema Goldman Sachs, og J.P. Morgan, hins vegar voru uppgjörin betri en væntingar höfðu gert ráð fyrir.

Hagnaður á hlut var 36 sent hjá Bank of America samanborið við 43 sent á hlut á sama tímabili fyrir ári. Hagnaður á hlut var 1,24 dollarar hjá Citigroup, samanborið við 1,51 dollara árið áður, hjá Wells Fargo 1,01, samanborið við 1,03 árið áður. Hagnaður á hlut hjá Goldman Sachs var 3,72 dollarar, samanborið við 1,98 dollara árið áður. Hagnaður á hlut hjá J.P. Morgan nam 1,55 dollurum og hækkaði um eitt sent milli ára.

Tekjur Citigroup, Goldman Sachs, og Bank of America drógust saman á ársfjórðungnum miðað

Breyting á hagnaði á 2. ársfjórðungi milli ára

við síðasta ár, um 11 prósent, 13 prósent og 7,3 prósent. Tekjur J.P. Morgan og Wells Fargo hækkuðu hins vegar litillega.

Greiningaraðilar spá því að yfir árið muni tekjur bankanna lækka að meðaltali um 14 prósent. Von er á að tekjurnar muni einungis jafna sig að hluta til árið 2017.

Haft er eftir Chris Kotowski, greiningaraðila hjá Oppenheimer & Co., í frétt Bloomberg um uppgjörin, að fram til 24. júní hafi

stefnt í góðan fjórðung. Í kjölfar Brexit-kosninganna, þegar ljóst var að Bretar hygðust yfirgefa Evrópusambandið, tóku alþjóðleg hlutabréf hins vegar dýfu. Kotowski lækkaði hagnaðarspá sína fyrir sex stærstu bankana um átta prósent fyrir árið í kjölfar kosninganna.

Haft er eftir Richard Lipstein, mannaútsjóra á Wall Street, að líkur séu á að bónusar muni lækka hjá öllum bönkunum á árinu vegna Brexit-kosninganna. – sg

Meginstarfsemi Bakameistarans felst í brauð- og kökugerð, en starfsemi fyrirtækisins er á sex stöðum á landinu.

Bakameistarinn hagnast um 50 milljónir

Hagnaður Bakameistarans á síðasta ári nam 51,6 milljónum króna, sem er um það bil einni og hálfri milljón meira en árið á undan. Afkoma fyrir afskriftir, fjármagnslíði og skatta var 96,4 milljónir í fyrra en var 83,9 milljónir árið á undan. Þetta kemur fram í ársreikningi fyrirtækisins sem birtur var í Ársreikningaskrá 9. júlí síð-

astliðinn. Meginstarfsemi Bakameistarans felst í brauð- og kökugerð, en starfsemi fyrirtækisins er á sex stöðum á landinu. Fyrirtækið hefur vakið athygli fyrir auglýsingar í tengslum við leiki íslenska karlalandsliðsins í knattspyrnu en Sigbór Sigurjónsson, faðir Kolbeins Sigbórssonar, er eigandi fyrirtækisins. – jhh

Atvinna

Elin Björg
Jónsdóttir
formaður BSRB

Hvers vegna Norðurlönd?

Hvað er það við Noreg, Svíþjóð og Danmörku sem ekki bara dregur unga Íslendinga til þessara landa, heldur fær marga þeirra til að setjast þar að með fjölskyldum sínum? Þetta er spurning sem nauðsynlegt er að svara, enda eftirsjá í hverri einustu íslensku fjölskyldu sem ákveður að setjast varanlega að utan Íslands.

Eitt af því sem heyrir aftur og aftur er að áherslurnar séu aðrar hjá þessum nágrannaþjóðum okkar. Í stað þess að þurfa að vinna myrkranna á milli gefist tími til að eyða með fjölskyldu og vinum. Það er þetta fjölskylduvæna samfélag sem við Íslendingar þurfum að reyna að nálgast.

Félagsmenn aðildarfélaga BSRB nefna jafnan styttingu vinnuvikunnar sem eitt af mikilvægustu málunum sem bandalagið berst fyrir. Við fyrstu sýn virðist það eingöngu launafólki í hag að stytta vinnutímann án þess að skerða laun, en niðurstöður tilraunaverkefna hér á landi og víðar sýna að það er ekki síður hagur launagreiðandans að stytta vinnuvikuna.

Nú að loknum sumarleyfum fer í gang tilraunaverkefni ríkisins og BSRB þar sem áhrif styttingar vinnuvikunnar verða rannsökuð enn frekar.

Tilraunaverkefni í gang í haust

Þetta má til dæmis lesa úr tilraunum fyrirtækja og stofnana með styttingu vinnuvikunnar í Svíþjóð. Hér á Íslandi hefur Reykjavíkurborg, í samstarfi við BSRB, staðið fyrir tilraunaverkefni þar sem vinnuvikan á tveimur vinnustöðum var stytt. Niðurstöður eftir rúmt eitt ár voru kynntar í vor og lofa afar góðu. Starfsmenn merkja betri líðan, starfsánægja hefur aukist og dregið hefur úr veikindum. Ekkert bendir til þess að dregið hafi úr afköstum þó unnið sé í færri klukkustundir.

Nú að loknum sumarleyfum fer í gang tilraunaverkefni ríkisins og BSRB þar sem áhrif styttingar vinnuvikunnar verða rannsökuð enn frekar. Valdir verða nokkrir vinnustaðir til að taka þátt í verkefni, þar á meðal vinnustaður þar sem unnið er í vaktavinnu. Það verður afar áhugavert að sjá niðurstöður verkefnisins, enda er það bjargföst trú okkar hjá BSRB að stytting vinnuvikunnar komi öllum til góða, bæði starfsmönnum og launagreiðendum.

Fimm stjörnu hótél rís

Framkvæmdir við Marriott-hótelið á Hörpureitnum eru í fullum gangi. Þær hófust í vor en búist er við að þeim ljúki árið 2018. Hótelið verður fimm stjörnu og með 250 herbergjum og jafn mörgum starfsmönnum. Framkvæmdakostnaður á að nema fjórtán milljörðum króna. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

Ógnvekjandi vöxtur verndartollastefnunnar

Lars Christensen

alþjóðahagfræðingur

Í síðustu viku gaf alþjóðlega rannsóknarstofnunin Global Trade Alert (GTA) út árlega skýrslu sína um ástandið í alþjóðavískaðskiptum. Global Trade Alert einbeitir sér sérstaklega að því að fylgjast með því til hvaða verndaraðgerða ríki heimsins grípa (eða hverfa frá).

Niðurstöður skýrslu GTA eru langt frá því að vera uppörvandi.

Reyndar er þetta neikvæðasta skýrslan um ástandið í alþjóðavískaðskiptum síðan skýrslan var fyrst gefin út í júlí 2009. Hagfræðingarnir komast í fyrsta lagi að þeirri niðurstöðu að alþjóðavískaðskipti hafi staðnað frá því í byrjun árs 2015 og höfundarnir benda á að þetta sé, nema þegar um alheimskreppu er að ræða, beinlínis einsdæmi síðan Berlínarmúrinn féll.

Því er haldið fram í skýrslunni að þótt verulega hafi hægt á hagvexti á heimsvísu endurspeglir þessi kyrrstaða í heimsvískaðskiptum einnig greinilega auknar verndaraðgerðir sem gripið hefur verið til víða um heim. Það lítur út fyrir að það hafi orðið veruleg aukning á verndaraðgerðum á síðustu tveimur árum.

Samkvæmt greinargerð GTA um verndaraðgerðir um heim allan síðan 2010 hefur á bilinu 50 til 100 verndartollum verið komið á fyrstu fjóra mánuði hvers árs. Árið 2016

var heildarfjöldinn kominn upp fyrir 150.

Verndartollar Bandaríkjana

Sérstaklega ógnvænleg niðurstaða í skýrslunni er að síðan 2008 er landið sem hefur sett á flesta verndartolla í heiminum einnig stærsta hagkerfi heimsins: Bandaríkin. Þau ríki sem koma næst á eftir Bandaríkjunum hvað varðar nýja verndartolla á síðustu átta árum eru Indland og Rússland.

Svo þótt Bandaríkin styðji enn opinberlega frjálsa verslun er ljóst að ríkið hefur orðið verndarsinnaðra síðan samdrátturinn mikli varð 2008 og þetta eru sannarlega ekki góðar fréttir fyrir heimsbúskapinn. Það snýst ekki bara um hagfræði – verndartollastefna er ógn við friðinn.

Franski klassíski hagfræðingurinn Frédéric Bastiat mun hafa sagt, eins og frægt er: „Ef vörur fara ekki

yfir landamæri munu herir gera það.“ Þegar hægir á heimsbúskapnum byrja ríki þess vegna að líta á alþjóðavískaðskipti sem jafnvirðisleik þar sem gróði eins lands er tap annars lands. Þetta hvetur til verndartollastefnu sem aftur leiðir til milli-ríkjaspennu (og pólitísku ofstækis).

Þetta er það sem við sáum á 4. áratug síðustu aldar og því miður sjáum við þetta núna. Síðan 2008 höfum við þannig ekki aðeins orðið vitni að aukinni verndartollastefnu heldur höfum við einnig séð mikla aukningu á pólitísku ofstæki, hryðjuverkum og stríði.

Verndartollastefnan er augljóslega ekki orsök alls ills í heiminum, en í heimi þar sem við hættum að versla hvert við annað er vissulega hætt á að vantraust og hatur aukist. Þegar verndartollar eru annars vegar virðumst við því miður hafa lært mjög lítið af 4. áratuginum og það er alvöru ógn við heimsfriðinn.

Á köldum klaka

Hin hliðin

Bjarnveig Eiríksdóttir
hdl. LL.M. Evrópulög
ehf./Vik lögmánsstofa
ehf.

Annað slagíð fréttist af bágrri stöðu erlendra verkamanna hér á landi. Oft eru þetta sk. útsendir starfsmenn þjónustufyrirtækja frá öðrum EES-ríkjum, t.d. starfsmannaleigu eða byggingaverktaka, sem senda þá hingað til lands í tímabundin

verkefni. Lagalega er staða þessara launþega önnur en annarra launþega á héraðnum vinnumarkaði. Svo virðist sem hægt sé að teygja þessa tímabundnu dvöl þeirra út í hið óendanlega.

Ólík staða útsendra starfsmanna og EES-launþega

Meginregla EES um frjálsa för launþega gildir um EES-launþega sem ráða sig til vinnu hjá héraðnum fyrirtækjum. Þeir njóta sömu kjara og félagslegra réttinda og aðrir launþegar hér á landi og tilheyra héraðnum almannatryggingakerfi. Útsendir starfsmenn koma hingað

í skjóli erlends þjónustufyrirtækis á grundvelli EES-reglunnar um þjónustufrelsi. Útsendir starfsmenn heyrja undir reglur heimaríkis síns, m.a. atvinnuleysisstryggingakerfi og tilheyra almannatryggingakerfi þess fyrstu tvö árin. Samkvæmt tilskipun um útsenda starfsmenn skulu tiltekin réttindi þeirra vera í samræmi við reglur gistiríkis, þ.e. ríkisins sem þeir eru sendir til, s.s. lágmarkslaunataxtar, orlofsréttindi, aðbúnaður og öryggi á vinnustað. Gistiríki má ekki gera kröfu um að útsendum starfsmönnum verði veitt meiri réttindi en heimilað er í tilskipuninni. Sam-

kvæmt dómi EFTA-dómstólsins í máli E-12/2010 eiga starfsmenn sendir hingað takmarkaðri rétt til veikindalauna og ekki rétt á lögbundinni slysatryggingu eins og launþegar sem tilheyra héraðnum vinnuarkaði.

Bætt staða?

Verði umdeildar tillögur framkvæmdastjórnar ESB um breytingar á tilskipuninni að veruleika gæti staðan batnað. Tekist er á um þær í Evrópuþinginu fram á haust. Tillögurnar munu breyta mestu hjá ríkjum sem ólíkt Íslandi hafa ekki nýtt sér svigrúm sem tilskipunin

gefur til að veita starfsmönnum sendum frá öðrum ríkjum kjör sem líkust þeim sem gilda um aðra launþega. Eftirtektarverð er tillaga um að útsendur starfsmaður sem fyrrséð er að dveljist í gistiríki, þ.e. héraðnum, lengur en 24 mánuði skuli falla undir héraðnum vinnulög-gjöf. Einnig skiptir máli að útsendir starfsmenn munu eiga rétt á sömu launum og héraðnum launþegar, ekki aðeins lágmarkstaxta samkvæmt kjarasamningum eins og nú er. Bót væri að þessum breytingum. Félagsgleg undirboð sem koma niður á réttindum launafólks eiga ekkert skylt við heilbrigða samkeppni.

Stjórnar- maðurinn

@stjornarmadur

Tilvistarkreppa Netflix

Bréf í streymiþjónustunni Netflix sem skráð er á markaði í New York hafa hríðfallið frá vikubyrjun eftir að félagið birti uppgjör fyrir annan ársfjórðung. Einkum voru það áskriftartölur sem skelfdu fjárfesta en Netflix var langt frá því að ná yfirlýstu markmiði um 2,5 milljónir nýrra notenda á fjórðungnum. Það þrátt fyrir að hafa nýverið kynnt þjónustu sína til leiks í 130 nýjum löndum, þar með talið á Íslandi.

Netflix hefur um árabíl farið með himinskautum á hlutabréfa-markaði. Hátt verð hefur einkum verið réttlætt með væntingum um mikinn tekjuvöxt í náinni framtíð. Streymiþjónustur á borð við Netflix séu framtíðin á meðan hefðbundnari afþreyingarfyrirtæki eigi undir högg að sækja. Þess vegna er Netflix metið á 130x EBIDTA hagnað á meðan hefðbundið sjónvarpsfyrirtæki á borð við Sky er metið á 9 til 10x EBIDTA.

Gallinn er bara sá að Netflix á í ákveðinni tilvistarkreppu. Stóru kvikmyndaverin sjá Netflix sem ógn og hafa því dregið verulega úr sölu á efni til þeirra. Af þeim sökum er mikið af gömlu og úr sér gengnu efni á þjónustunni. Þetta hefur líka orðið til þess að Netflix hefur í auknum mæli þurft að stóla á eigin framleiðslu til að halda viðskiptavinum og laða að nýja. Vissulega hefur þeim oft tekist þrýðilega til, samanber House of Cards og Narcos, en eigin framleiðsla er gríðarlega kostnaðarsöm.

Síðast en ekki síst eru komnar fjölmargar streymiþjónustur sem keppa við Netflix. Má þar nefna Now TV í Bretlandi sem rekið er af Sky og hefur að geyma nýrra og ferskara efni en Netflix. Það er líf í gömlu hundunum og Netflix situr ekki lengur eitt að sínu viðskiptamódeli.

Hvað er þá til ráða fyrir Netflix? Einhvern tíma hætta fjárfestar að einblína á framtíðarvöxt og fara að velja fyrir sér tekjum og rekstrarhorfum hér og nú. Í því samhengi er áhugavert að velja því fyrir sér að Sky í Bretlandi hefur aflað meiri nýrra tekna undanfarin ár en Netflix utan Bandaríkjana.

Vandi er um að spá en fyrst áskriftartölur virðast staðnaðar er varla annað að gera en hækka verðið – og umtalsvert ef Netflix ætlar að standast fyrirtækjum á borð við Sky snúning þegar kemur að arðsemi.

7%

LÆKKUN OLÍUVERÐS

Hrávöruverð á olíu hefur farið lækkandi á ný síðastliðinn mánuð. Frá 23. júní hefur Brent-hráolia farið undir 50 dollara á tunnu. Þrátt fyrir hækkanir í gær hafði verðið lækkað um tæplega sjö prósent á tímabilinu. Verð á West Texas-hráolíu var 50,11 dollarar á tunnu þann 23. júní en hefur síðan lækkað um tæplega níu prósent.

50,8

MILLJÓNA HAGNAÐUR

Norðursigling hagnaðist um 50,8 milljónir króna á síðasta ári, samanborið við 53,6 milljónir króna árið 2014. Félagið Eldey TLH hf, keypti 36,8 prósent í félaginu á 280 milljónir króna á árinu. Ekki er lagt til að arður verði greiddur af hagnaði ársins. Norðursigling býður upp á sjávar tengda ferðaþjónustu, meðal annars hvalaskoðun.

12.07.2016

Þetta aflandsfélag sem ég er fyrir löngu búinn að gera grein fyrir, var stofnað þann 14. febrúar árið 2007. Þetta er vitleysa. Ég hætti störfum í Seðlabankanum fimm árum áður. Ég get varla hafa þurft leyfi frá fyrrverandi vinnuveitanda minum.

Finnur Ingólfsson, fyrrverandi iðnaðar- og viðskiptaráðherra og seðlabankastjóri

Loksins færðu stuðning í vinnunni

sedus

Knoll

Harpa / Skeifan 6 / Kringlan / 5687733 / epal@epal.is / epal.is

Quarterback frá Sedus

með færarlegri setu
og mjóbaksstuðningi.

Verð áður: 134.000.-

Tilboðsverð:

98.000.-

Chadwick frá Knoll

sameinar falleg form
og hámarksþægindi

Verð áður: 196.100.-

Tilboðsverð:

137.000.-

